

4. 11. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Změny parametrů nemocenského pojištění zaměstnanců pro rok 2021 (valorizace redukčních hranic a rozhodné částky) i limitu pro zdanění příjmu srážkovou daní

V částce č. 178 letošní Sbírkky zákonů byla vyhlášena dvě Sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí, která potvrzují změny parametrů nemocenského pojištění pro rok 2021, které si stručně přiblížíme. Jednak jde o každoroční valorizaci redukčních hranic vyměřovacího základu, z něhož se nemocenské dávky stanovují, jež tedy přinese jejich navýšení, a jednak o změnu (rovněž zvýšení) částky rozhodné pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění a nároky z něho. Od ní se odvíjí i limit pro uplatnění srážkové daně pro zdanění mzdy a platu z pracovního poměru a odměny vyplývající z dohody o pracovní činnosti. (Pro odměnu z dohody o provedení práce platí odlišná speciální pravidla.)

Účast na systému státem provozovaného nemocenského pojištění je pro zaměstnance povinná. Od povinné účasti v něm je odvozována i povinná účast v dalších veřejných pojistných systémech, jako je systém důchodový a zdravotní (systém veřejného zdravotního pojištění). Výjimky jsou stanoveny jen z toho důvodu, že u osob s nízkými příjmy by administrativní i finanční náročnost spojená s prováděním pojištění nebyla adekvátní nízké výši vypočtené dávky. Proto je stanovena hranice příjmu pro vznik a trvání účasti výdělečně činných osob na nemocenském pojištění.

Sdělení MPSV č. [436/2020](#) Sb. vylašuje, že **od 1. ledna 2021 částka rozhodná pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění činí 3 500 Kč**, a to namísto dosavadních 3000 Kč. (Výše rozhodného příjmu nezávisí na libovůli vlády nebo MPSV, nýbrž se odvíjí od parametrů důchodového pojištění.) [\[1\]](#) Připomeňme ještě jednou již v úvodu naznačenou odlišnost, že **zaměstnanci činní na základě dohody o provedení práce jsou účastni pojištění, jestliže splňují podmínku uvedenou v ust. § 6 odst. 1 písm. a) zákona o nemocenském pojištění a byl jim zúčtován započitatelný příjem v částce vyšší než 10 000 Kč, tedy 10 001 Kč a více hrubého za měsíc**. Pak se jim také z odměny sráží pojistné. - Uvedený limit 3000 resp. 3500 Kč se tedy neuplatní u dohody o provedení práce, nýbrž u pracovního poměru a dohody o pracovní činnosti.

Srážková daň

Pokud je valorizován limit pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění, mění se i **limit pro uplatnění srážkové daně pro mzdu a plat z pracovního poměru a odměnu z dohody o pracovní činnosti**. Tady je však nutno zdůraznit, že zatímco se patnáctiprocentní srážková daň použije (pokud zaměstnanec neučinil prohlášení k dani) pro příjmy (z pracovního poměru nebo dohody o pracovní činnosti) v úhrnné výši nepřesahující u téhož zaměstnavatele za kalendářní měsíc částku 3 000 Kč čili do 3000 Kč včetně, nově 3500 Kč čili do 3500 Kč hrubého příjmu včetně, tak ale zaměstnanci jsou účastni nemocenského pojištění, jestliže sjednaná částka započitatelného příjmu za kalendářní měsíc činí alespoň částku 3 000 Kč, tedy od 3000 Kč výše, nově od 3500 Kč čili jde-li alespoň o částku 3500 Kč. „Pojistný i daňový limit“ jsou sice co do částky stejně vysoké - 3000 Kč a nově 3500 Kč, ale zákon o nemocenském pojištění hovoří o tom, že nemocenské pojištění vzniká od uvedené částky (když ji příjem dosahuje: „činí aspoň“), zatímco

zákon o daních z příjmů (v ust. § 6 odst. 4 písm. b), že srážkovou daň lze uplatnit do oné částky (když ji příjem nepřesahuje: „příjem nepřesahující“).

- **Do částky dosud 2999 Kč a nově 3499 Kč hrubého výdělku včetně tak nevzniká účast na nemocenském pojištění** (tedy ani povinnost platit pojistné odvody) **a lze uplatnit srážkovou daň.**
- **U částky právě a přesně 3000 Kč a nově 3500 Kč hrubého výdělku přesně již vzniká účast na nemocenském pojištění** (a sráží se pojistné odvody), ale ještě **lze uplatnit srážkovou daň.**
- **U částky od 3001 Kč a nově 3501 Kč hrubého výdělku vzniká účast na nemocenském pojištění** (a sráží se pojistné odvody) a už **nelze uplatnit srážkovou daň.**

Srážková daň i pojistné z odměny z dohody o provedení práce jinak

Příjmy zúčtované nebo vyplacené zaměstnavatelem zaměstnanci jsou samostatným základem daně pro zdanění patnáctiprocentní srážkovou daní, jedná-li se o příjmy plynoucí na základě dohody o provedení práce, jejichž úhrnná výše u téhož plátce daně nepřesáhne za kalendářní měsíc částku 10 000 Kč, a zaměstnanec u tohoto plátce daně nepodepsal prohlášení k dani. Z příjmu plynoucího na základě dohody o provedení práce, pokud je do částky 10 000 Kč za kalendářní měsíc včetně, se tedy odvádí srážková daň, jestliže zaměstnanec neučinil u tohoto zaměstnavatele prohlášení k dani. Limit pro možnost uplatnění srážkové daně a neplacení pojistného z důvodu neúčasti na nemocenském pojištění, je tak u dohody o provedení práce zcela stejný, maximem je příjem ve výši 10 000 Kč za měsíc. (Naopak od 10 001 Kč vzniká účast na nemocenském pojištění a nelze použít srážkovou daň, nýbrž se sráží záloha na daň.)

Valorizace redukčních hranic

Pro účely výpočtu výše nemocenských dávek se nezohledňuje celý výdělek zaměstnance, ale jenom jeho určitá část – zmenšuje se prostřednictvím tzv. redukčních hranic.

1. redukční hranice v r. 2020 činí 1162 Kč, nově od 1. ledna pro rok 2021: 1182 Kč,
2. redukční hranice v r. 2020 je představována částkou 1742 Kč, pro rok 2021 to bude 1773 Kč,
3. redukční hranice je v r. 2020 stanovena na úrovni 3484 Kč a v r. 2021 to bude 3545 Kč.

Uvedené redukční hranice pro rok 2021 byly nově vyhlášeny Sdělením Ministerstva práce a sociálních věcí č. [435/2020](#) Sb. I určení výše redukčních hranic je dáno pravidly zákona.[\[2\]](#)

Denní vyměřovací základ se odvozuje ze započitatelného příjmu zúčtovaného zaměstnanci v rozhodném období, jímž je zásadně období 12 kalendářních měsíců před kalendářním měsícem, ve kterém vznikla sociální událost (pracovní neschopnost nebo nařízení karantény) – tento příjem se dělí podle pravidel zákona o nemocenském pojištění počtem „započitatelných“ kalendářních dnů připadajících na toto rozhodné období.

Redukce zjištěného denního vyměřovacího základu se následně provede tak, že se započte

- **do 1. redukční hranice 90 % denního vyměřovacího základu,**
- **z části denního vyměřovacího základu mezi 1. a 2. redukční hranicí se započte 60 %,**
- **z části mezi 2. a 3. redukční hranicí se započte 30 %,**
- **k části nad 3. redukční hranicí se nepřihlédne.**

Uvedený mechanismus se týká **nemocenského, ošetrovného[3] a dlouhodobého ošetrovného**.

Při stanovení výše **peněžité pomoci v mateřství, otcovské poporodní péče, a vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství** se však z **denního vyměřovacího základu do 1. redukční hranice počítá celých 100 % denního vyměřovacího základu** (a pak už z částky nad 1. redukční hranici do 2. redukční hranice se počítá 60 %, z částky nad 2. redukční hranici do 3. redukční hranice se počítá 30 % a k částce nad 3. redukční hranici se nepřihlíží).

Výše nemocenských dávek odvozená z denního vyměřovacího základu

Výše

- **nemocenského** činí:
 1. **60 % denního vyměřovacího základu do 30. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény,**
 2. **66 % denního vyměřovacího základu od 31. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény do 60. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény,**
 3. **72 % denního vyměřovacího základu od 61. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény, avšak**
 4. v případech, kdy byl pojištěnec uznán dočasně práce neschopným nebo mu byla nařízena karanténa v důsledku toho, že se prokazatelně podílel v obecném zájmu na hašení požáru, na provádění záchranných nebo likvidačních prací anebo na plnění úkolů ochrany obyvatelstva jako člen jednotky sboru dobrovolných hasičů obce povoláné operačním a informačním střediskem integrovaného záchranného systému, což platí obdobně i pro člena ostatní složky integrovaného záchranného systému, který k této složce není v pracovněprávním vztahu nebo ve služebním poměru, činí výše nemocenského **100 % denního vyměřovacího základu,**
- **peněžité pomoci v mateřství** činí **70 % denního vyměřovacího základu,**
- **ošetrovného** činí **60 % denního vyměřovacího základu** (příčemž, jak už jsme uvedli v poznámce č. 3, výše **ošetrovného v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii (koronaviru)** činí **70 % denního vyměřovacího základu**),
- vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství je dána rozdílem mezi denním vyměřovacím základem zjištěným ke dni převedení zaměstnankyně na jinou práci a průměrem jejích započitatelných příjmů připadajícím na jeden kalendářní den v jednotlivých kalendářních měsících po tomto převedení.,
- **otcovské poporodní péče** (otcovské) činí **70 % denního vyměřovacího základu, a**
- **dlouhodobého ošetrovného** činí **60 % denního vyměřovacího základu.**

To vždy za kalendářní den.

Automatický přepočítání nemocenských dávek

Podle ust. § 22 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění výše dávek, na které vznikl nárok před 1. lednem kalendářního roku a tento nárok trvá ještě tohoto dne, se upraví bez žádosti od tohoto dne podle nové výše denního vyměřovacího základu stanoveného podle částek redukčních hranic platných od 1. ledna tohoto kalendářního roku. O přepočítání (obvykle zvýšení) nemocenských dávek, ale ani náhrady mzdy nebo platu nebo jiného příjmu za prvních 14 dnů pracovní neschopnosti nebo karantény, tak není třeba žádat, bude provedena automaticky. Nárok na přepočítání (zásadně zvýšení) nemocenských dávek mají všichni oprávnění pojištěnci, ať jim vznikl nárok na dávku ještě v r. 2020 (před účinností valorizace redukčních hranic) nebo až v r. 2021 (po účinnosti valorizace).

Náhrada příjmu v prvních 14 dnech pracovní neschopnosti

I průměrný hodinový výdělek zaměstnance za kalendářní čtvrtletí předcházející kalendářnímu

čtvrtletí, ve kterém byl zaměstnanec uznán dočasně práce neschopným nebo mu byla nařízena karanténa, se pro účely stanovení výše náhrady mzdy nebo platu či odměny nezapočítává celý, nýbrž se upravuje se (snižuje se) podle příslušných hodinových redukčních hranic, které se získají tak, že se redukční hranice (denního vyměřovacího základu) pro výpočet nemocenského násobí koeficientem 0,175, a poté se zaokrouhlí na haléře směrem nahoru. Koeficient 0,175 vyjadřuje poměr kalendářních dnů a obvyklých pracovních dnů v týdnu, tedy 7: 5 dále dělený standardním počtem pracovních hodin ve směně, tedy osmi (tj. 7 : 5 : 8).

Redukční hranice nově od 1. 1. 2021 činí:

- 1. redukční hranice 206,85 Kč namísto dosavadních 203,35 Kč, přičemž se z uvedené části (částky) hodinového příjmu započte 90 %,
- 2. redukční hranice 310,28 Kč namísto stávajících 304,85 Kč - z příjmu přesahujícího 1. redukční hranici až do hodnoty 2. redukční hranice se započte 60 %,
- 3. redukční hranice 620,38 Kč oproti dosavadním 609,70 Kč, přičemž se z částky přesahující 2. redukční hranici až do částky ve výši 3. redukční hranice započte 30 %.
- Částka nad třetí redukční hranici se nezapočítává, nezohledňuje.

Náhrada mzdy nebo jiného příjmu (za hodinu) pak činí 60 % takto stanoveného (redukovaného) hodinového výdělku. A to z logiky věci jen za dny, které jsou pro zaměstnance pracovními dny, a za svátky, za které jinak přísluší zaměstnanci náhrada mzdy nebo se mu plat nebo mzda nekrátí.[\[4\]](#)



Richard W. Fetter,

právník věnující se pracovnímu a občanskému právu

[\[1\]](#) Částka rozhodného příjmu se dle ust. § 6 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění zvýší od 1. ledna kalendářního roku, pokud jedna desetina součinu všeobecného vyměřovacího základu stanoveného podle zákona o důchodovém pojištění, který o dva roky předchází tomuto kalendářnímu roku, a přepočítacího koeficientu stanoveného podle zákona o důchodovém pojištění pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu bude po zaokrouhlení na celou pětisetkorunu směrem dolů vyšší než dosud platná částka rozhodného příjmu; rozhodný příjem se stanoví ve výši této desetiny po tomto zaokrouhlení. Výše všeobecného vyměřovacího základu za rok 2019 činí dle nařízení vlády č. [381/2020](#) Sb. 34 766 Kč a výše přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2019 činí 1,0194. Jedna desetina součinu uvedených částek je tak o více než 500 Kč vyšší než dosavadní výše rozhodné částky (3000 Kč).

[\[2\]](#) V kalendářním roce dle ust. § 22 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění činí

a) první redukční hranice jednu třicetinu součinu všeobecného vyměřovacího základu stanoveného

podle zákona o důchodovém pojištění za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, pro který se výše redukčních hranic stanoví, a přepočítacího koeficientu stanoveného podle zákona o důchodovém pojištění pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu,

b) druhá redukční hranice 1,5násobek částky první redukční hranice,

c) třetí redukční hranice 3násobek částky první redukční hranice;

částky redukčních hranic se zaokrouhlují na celé koruny směrem nahoru, a to po výpočtu všech redukčních hranic podle písmen a) až c).

Jak už jsme uvedli v poznámce č. 1 výše všeobecného vyměřovacího základu za rok 2019 činí dle nařízení vlády č. [381/2020](#) Sb. 34 766 Kč a výše přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2019 činí 1,0194.

[\[3\]](#) Pokud jde o ošetřovné ve smyslu zákona č. [438/2020](#) Sb. o úpravách poskytování ošetřovného v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii, upozorníme rámcově na vybrané změny oproti standardní úpravě ošetřovného, ačkoliv problematika změn ve vyplácení ošetřovného po dobu mimořádných opatření proti nebezpečí koronaviru není předmětem tohoto stručného upozornění na obecné změny parametrů nemocenského pojištění.

Toto „mimořádné“ (tzv. „koronavirové“) ošetřovné činí (nejdéle však do 30. června 2021) 70 % denního vyměřovacího základu, ale nejméně 400 Kč za den, na rozdíl od standardní úpravy ošetřovného, podle níž jeho výše činí 60 % denního vyměřovacího základu zaměstnance; rovněž tak se vyplácí, jak naznačeno, po delší podpůrní dobu než ošetřovné dle zákona o nemocenském pojištění. (Srov. zejména ust. § 1 odst. 2, ust. § 4 odst. 1 a 2 a ust. § 10 odst. 1 a 2 zákona č. [438/2020](#) Sb. a ust. § 40 odst. 1 a 2 zákona č. [187/2006](#) Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.) Zmíněná minimální denní výše ošetřovného 400 Kč je vztažena k tzv. „plnému úvazku“ pojištěnce. - Má-li však zaměstnanec sjednanu kratší pracovní nebo služební dobu než stanovenou týdenní pracovní nebo služební dobu, činí výše ošetřovného za kalendářní den nejméně částku stanovenou jako součin částky 400 Kč a koeficientu zkrácení pracovní doby. (Koeficient zkrácení pracovní doby se přitom určí jako podíl kratší pracovní nebo služební doby a stanovené týdenní pracovní nebo služební doby a zaokrouhluje se na 3 platná desetinná místa. Podrobnosti stanoví § 7 zmíněného zákona č. [438/2020](#) Sb.)

Ještě dodejme, že nárok na ošetřovné mají podle zákona č. [438/2020](#) Sb. i zaměstnanci činí na dohodu o pracovní činnosti a dohodu o provedení práce (ust. § 2 odst. 3 zmíněného zákona), zatímco standardní úprava v zákoně o nemocenském pojištění nárok na ošetřovné pro zaměstnance činné na základě dohody o pracovní činnosti a zaměstnance činné na základě dohody o provedení práce vylučuje (srov. zejména ust. § 39 odst. 5 písm. b) zmíněného zákona.

[\[4\]](#) Pokud v těchto jednotlivých dnech splňuje podmínky nároku na výplatu nemocenského podle předpisů o nemocenském pojištění, a pokud pracovní poměr trvá, ne však déle než do dne vyčerpání podpůrní doby určené pro výplatu nemocenského.

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)